

Återstart för framgångsrikt fjällrävsprojekt

Felles Fjellrev är ett gränsöverskridande samarbete mellan Sverige och Norge för att rädda den utrotningshotade fjällräven. Projektet som pågick under 2010-2014 återupptas nu i en ny etapp som ska pågå till slutet av 2019. Stödutfodring är den viktigaste insatsen som lett till att fjällrävarna både kunnat föda fram fler valpkullar och nu har börjat sprida sig till tidigare utbredningsområden. Förra årets topp med 122 födda kullar följs i år av en naturlig och inte oroande nedgång till 24 kullar.

FELLES FJELLREV HAR ÅTERUPPSTÅTT I FELLES FJELLREV II

Efter fyra och ett halvt års arbete avslutades Felles Fjellrev i augusti 2014. Projektet var lyckosamt och resulterade i en märkbar uppgång av antalet fjällrävar i det projektområde som då omfattade Jämtlands län samt Sør-Trøndelags och Nord-Trøndelags fylken i Norge.

Projektägarna, Miljødirektoratet i Norge och Länsstyrelsen i Jämtlands län, enades snabbt om att ansöka hos Interreg/EU om ett nytt fjällrävsprojekt för att fortsätta arbetet med att stärka fjällrävens status i våra gemensamma skandinaviska fjällområden. Efter ett omfattande förarbete lämnades en ny ansökan in i februari 2016 och i juni fick vi ett positivt besked som innebär att vi nu har ett nytt projekt, Felles Fjellrev II, som ska pågå under perioden februari 2016 – december 2019.

ÄNTLIGEN UPPMÄRKSAMMAS FJÄLLRÄVEN AV NORGES OCH SVERIGES REGERINGAR

I september 2015 undertecknade Norges och Sveriges regeringar en "Avisiktsförklaring om förvaltning av den skandinaviska fjällrävspopulationen". De åtgärder som vi

planerar att genomföra i Felles Fjellrev II ligger helt i linje med avsiktsförklaringen. Genom Felles Fjellrev II får regeringarnas önskan om gemensamma förvaltningsinsatser en rivstart.

FELLES FJELLREV II SIKTAR ÄNNU LÄNGRE

Med Felles Fjellrev II vill vi hjälpa fjällräven ännu ett steg på vägen mot målet – att den lilla arktiska räven så småningom ska kunna klara sig på egen hand. Människor jagade en gång fjällräven till utrotningens gräns i Skandinavien. Det är därför vårt ansvar att åtminstone försöka ge en av våra mest hotade arter rimliga möjligheter att återetablera sig i våra fjällområden.

Efter många års stödåtgärder ser vi nu tydliga tecken på att detta är på väg att lyckas. Men det är nu, när siffrorna pekar uppåt, som insatserna måste intensifieras och förstärkas. I Felles Fjellrev II utökar vi nu projektområdet och inkluderar nya partners.

FLER NYA INVOLVERADE OCH PARTNERS

• I Felles Fjellrev II inkluderar vi nu Västerbottens län och Nordlands fylke. Till sammans med Sør- och Nord-Trøndelags fylken samt Jämtlands län skapar vi ett större sammanhängande projektområde vilket ger oss ännu bättre möjligheter att hjälpa fjällräven att återetablera sig i våra sydliga gränsfjäll. Detta kan bli avgörande när det gäller att stärka fjällrävens status i Skandinavien.

• Med WWF Sverige och WWF Norge i projektet skapar vi

unika möjligheter att sprida information till nya målgrupper. WWFs erfarenheter av kommunikation via sociala medier hjälper oss att synliggöra fjällräven och projektet mycket tydligare än tidigare, inte minst gentemot den viktiga målgruppen barn och ungdomar.

• Nästan alla berörda fjällkommuner bidrar i Felles Fjellrev II, med kontanter eller eget arbete. Detta ger en tydlig lokal förankring och visar att kommunerna ser värdet i att bevara fjällräven.

ALLT FLER FJÄLLRÄVAR I VIKTIGA SPRIDNINGSOMRÅDEN

Under flera år har vi sett allt fler tecken på att fjällrävar spontant börjar sprida sig från artens kärnområden till andra fjällområden där fjällrävar en gång var vanliga men där de har varit borta under många decennier. År 2014 och 2015 kunde vi konstatera att nya kullar av fjällräv föddes i exempelvis Blåfjella, Hestkjølen, Kjølifjellet och Forollhogna i Norge samt i Sösjö-Offerdalsfjällen i Sverige – alla så kallade Stepping Stone-områden som är viktiga spridningsområden för fjällrävarna. Även år 2016 kunde vi konstatera nya kullar i några Stepping Stone-områden – dock i mindre omfattning.

Allmänheten rapporterar också allt oftare observationer av fjällrävar i områden där arten länge har varit borta, men dit fjällrävar nu har återkommit för att föda nya valpkullar.

STÖDUTFODRING, RÖDRÄVSJAKT, INVENTERING OCH KOMMUNIKATION

• Den viktigaste åtgärden, då som nu, är att stödutfodra fjällrävarna för att hjälpa så

Interreg är ett program med EU-stöd för samarbete över nationsgränserna, utformat för att lösa problem som kräver gemensam lösning.

Fjällrävsvalparnas bordsskick vid foderautomaterna är kanske inte alltid det bästa...

Foto: taigaphoto.se

många rävar som möjligt att överleva under perioder då lämlar och andra smågnagare lyser med sin frånvaro. Stödutfodringen genomförs av naturbevakare och annan statlig fältpersonal i Sverige och Norge.

- I vissa för fjällräven viktiga fjällområden jagar man också rödrev – en art som konkurrerar med fjällräven om lyor och kan utgöra ett direkt hot mot sin betydligt mindre släkting.

- Årliga inventeringar av fjällräven, för att klargöra hur många valpkullar som fötts och hur många nya valpar som sett dagens ljus, är en nödvändig del i arbetet för att följa upp fjällrävens status.

- Liksom tidigare ingår viss förvaltningsinriktad forskning i Felles Fjellrev II – i samarbete med Stockholms universitet och Norsk institutt for naturforskning, NINA, i Norge.

- Med hjälp av projektets nya partners, WWF i Sverige och Norge, ska vi se till att på olika sätt kommunicera med allmänheten om en av våra mest hotade arter.

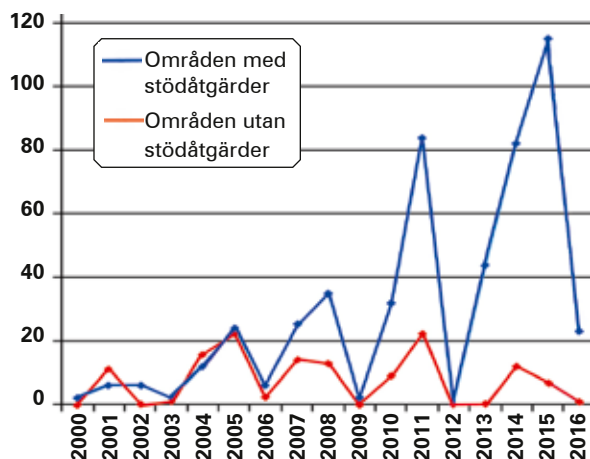
2016 ETT MELLANÅR – INGET OROANDE
Diagrammet nedan ger en bild av hur betydelsefullt det är att hjälpa fjällrävarna. Kurvorna visar antalet valpkullar i Skandinavien 2000-2016 – i områden där man

genomför stödåtgärder jämfört med de förhållandevis mycket större områden där inga stödåtgärder genomförs.

Inventeringarna under sommaren 2016 resulterade i totalt 24 kullar, varav 17 i Norge och 7 i Sverige. Alla kullar, förutom en, föddes i områden där man genom stödutfodring hjälper fjällrävarna att överleva under perioder med dålig tillgång på lämlar. Kullarna innehöll generellt färre valpar än under goda lämmelår. Jämfört med de senaste årens resultat, 94 kullar 2014 och 122 kullar 2015, är det en nedgång. Men detta är en naturlig situation för Skandinavien fjällrävar och ingenting som egentligen oroar.

Även om färre kullar föddes kunde vi konstatera att många vuxna fjällrävar stannade vid eller i närheten av lyor där det finns tillgång till extra föda. Detta är ett gott tecken och kan i förlängningen innebära att rävarna är väl förberedda och redo att föda fram nya kullar när lämlar och andra smågnagare åter invaderar våra fjäll – förhoppningsvis inom ett eller två år.

MATS ERICSON
projektledare Felles Fjellrev

Diagrammet visar antal födda kullar av fjällräv i Skandinavien under de senaste 16 åren – i områden med respektive utan stödåtgärder.

I områden med stödutfodring ökar möjligheterna för fjällrävarna att föda fram valpkullar under år med toppar i lämmelförekomst och även under mindre goda år, då utfodringen hjälper fjällrävarna att överleva.

